

عنوان مقاله:

زبان محاوره و ساخت کنایه های زبانی در شعر صائب

محل انتشار:

پنجمین همایش ملی زبان، ادبیات و گفتمان صلح (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 11

نویسندگان:

طیبه وطن پرست - مربی و دانشجو دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه پیام نور

امید روستا - دانشجو دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور مرکز تهران جنوب

خلاصه مقاله:

ادبیات به ویژه شعر، شیوه ی غیر مستقیم بیان اندیشه و گریز از منطق عادی گفتار است. یکی از رایج ترین و موثرترین صنایع ادبی در این راستا که از دیرباز اهل ادب بدان توجه داشته اند، مبحث کنایه است. چرا که هدف این صنعت دوری از تصریح به چیزی است با آوردن مساوی آن چیز از نظر ملازمت تا شنونده به ملزوم آن منتقل شود. این پوشیده گویی هم در گفتار عامه و هم در متون ادبی و رسمی کاربرد فراوان دارد. کنایه نوعی اسلوب هنری گفتار است که از رهگذر آن می توان مفهوم را به اسلوبی دلکش و موثر بیان کرد. در شعر سبک هندی به دلیل توجه شاهان صفوی به شعر مذهبی و از رونق افتادن شعر مدحی، شعر از انحصار دربار خارج گشت و در میان طبقه عامه مخاطبان بسیاریافت. صائب تبریزی یکی از چهره های برجسته شعر سبک هندی لزوم این تغییر و تحول در شعر را به خوبی احساس کرد و رسالت واقعی خویش را دریافت. وفور ترکیبات و اصطلاحات عوامانه در سخنش، شاهی بر این مدعاست. کنایه یکی از صنایع ادبی که صائب جهت بیان افکار و اندیشه های بلند خود در جای جای اشعارش به کار می گیرد. نزدیکی به زبان عوام سبب شد صائب از قید کنایات کلیشه ای رایج در آثار پیشینیان رها گردد و به خلق کنایاتی بپردازد که از جنس زبان و فرهنگ مخاطب باشد. بی آنکه دزه ای از شیوایی و فخامت کلام او بکاهد. کنایاتی که تا آن زمان کاربردش در این سطح و با این توانمندی بی سابقه بود. در پژوهش حاضر، تلاش بر آن است با مروری کوتاه بر شعر سبک هندی و صائب، به بررسی مواردی از این قسم کنایات در شعر، این شاعر کثیر الشعر، بپردازیم.

کلمات کلیدی:

فرهنگ عامه، سبک هندی، صائب تبریزی، کنایه های زبانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1021527>

